

ANT139 - PALEOANTROPOLOJİ'YE GİRİŞ

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL

Homo sapiens ve Dünya'ya yayılışı
Paleoantropolojiye Giriş
Bipedalizm'in evrimi ve günümüz

Taş alet kültürlerine bakış
Ders Yansılarını

8. Ders

Homo sapiens

Abri Pataud

Jebel Irhoud

Homo sapiens idaltu

Kostenki

Grimaldi

Combe
Capelle

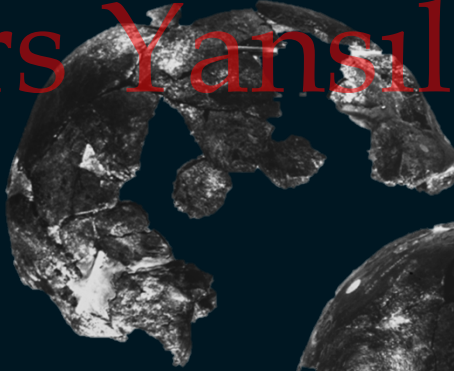
Kents Cavern

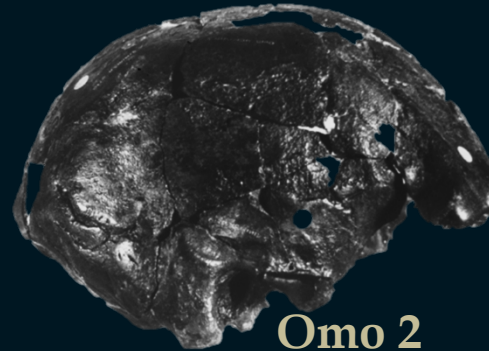
Border Cave

Cro-Magnon

Omo 1

Omo 2

Mladeč

Prof. Dr. Ayla SEVİM ERÖL
Paleoantropoloji'ye Giriş
Ders Yansuları

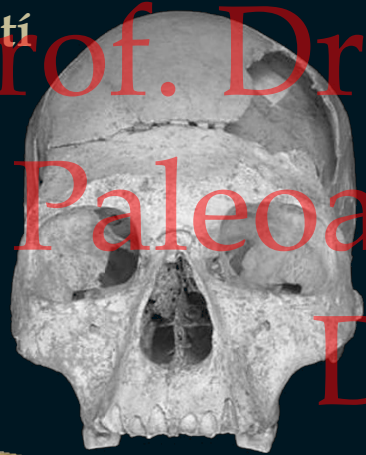

Laos

Liujiang

Předmostí

Peștera
cu Oase

Qafzeh 6

Qafzeh 11

Lagar Velho

Lake Mungo

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL
Paleoantropoloji'ye Giriş
Ders Yansıları

Anatomik Olarak Modern İnsan

- İri yapılilikta azalma
- Vücutta ve bölümlerinde küçülme
- Dişlerde küçülme
- Kafanın yuvarlaklaşması
- Düzün tamamen düzleşmesi
- Gerçek çene varlığı
- Kaş kemerlerinin yok oluşu
- Cinsiyetler arası morfolojik farkın azalması

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL
Paleoantropoloji'ye Giriş
Ders Yansuları

Homo sapiens

- Yaklaşık 200,000 yıl önce ortaya çıkıyor (Doğu Afrika?)
- Çeşitli yollar kullanarak Afrika, Orta Doğu ve Arabistan Yarımadası üzerinden Dünya'ya yayılıyor
- Kültürel anlamda değişerek bugünkü hâlini alıyor

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL
Paleoantropoloji'ye Giriş
Ders Yansuları

Göç Yolları

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL

Paleoantropoloji'ye Giriş

Ders Yansılarını

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL
Paleoantropoloji'ye Giriş
Ders Yansıları

Homo erectus

H. neanderthalensis

Erken *H. sapiens*

H. sapiens

Bipedalizm

ŞEMPANZE

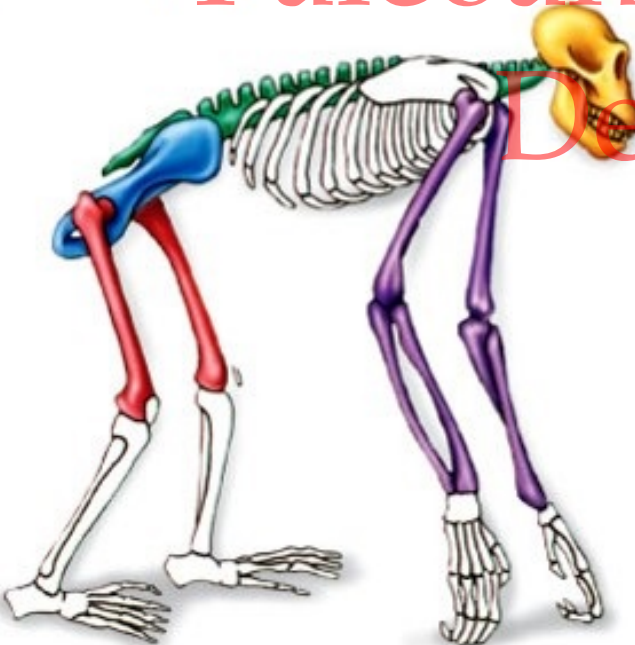
Kafatası arkadan bağlanıyor

Omurluk çok hafif eğimli

Kollar bacaklardan uzun ve yürümek için de kullanılıyor

Uzun ve dar pelvis

Femur dışa açılı

AUSTRALOPITHEKİN

Kafatası alttan bağlanıyor

Omurluk S şekilli

Kollar bacaklardan kısa ve yürümek için kullanılmıyor

Leğen şekilli pelvis

Femur içe açılı

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL
Paleoantropoloji'ye Giriş
Ders Yansılarını

Bipedalizm

İnsan

Ape

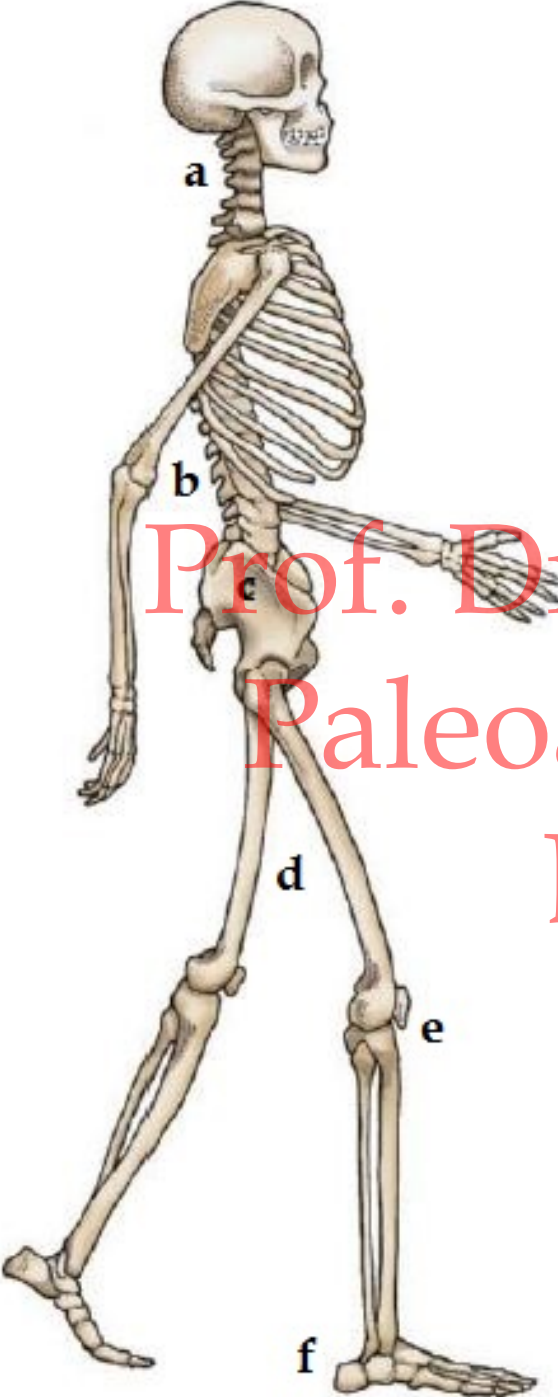
a

İnsan

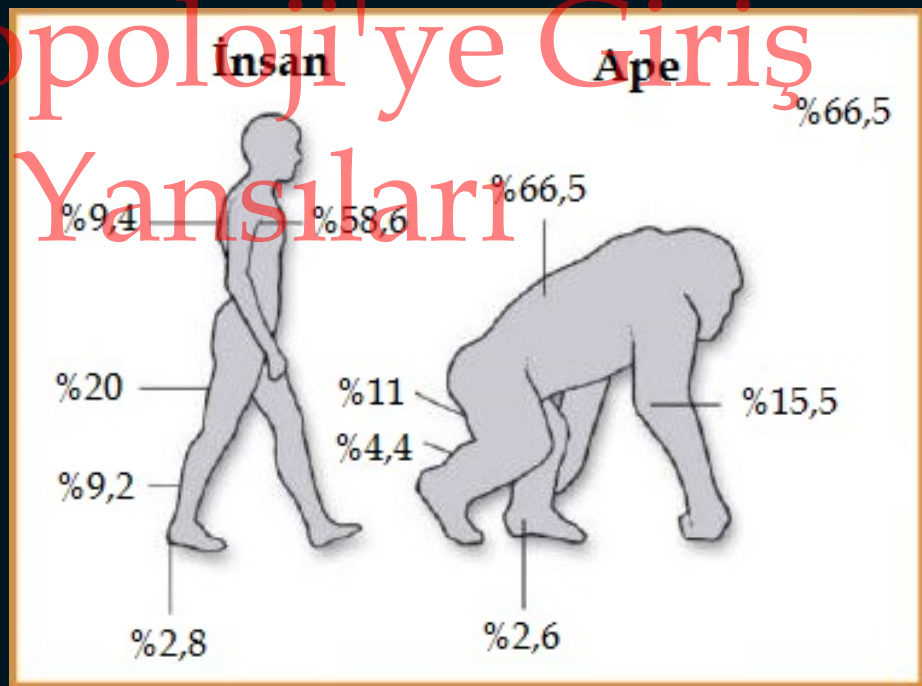
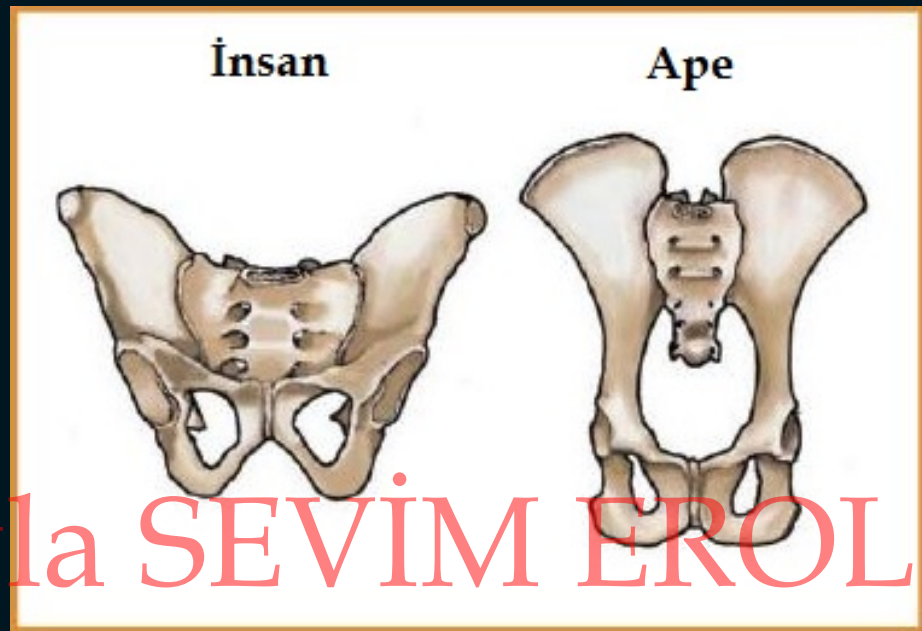
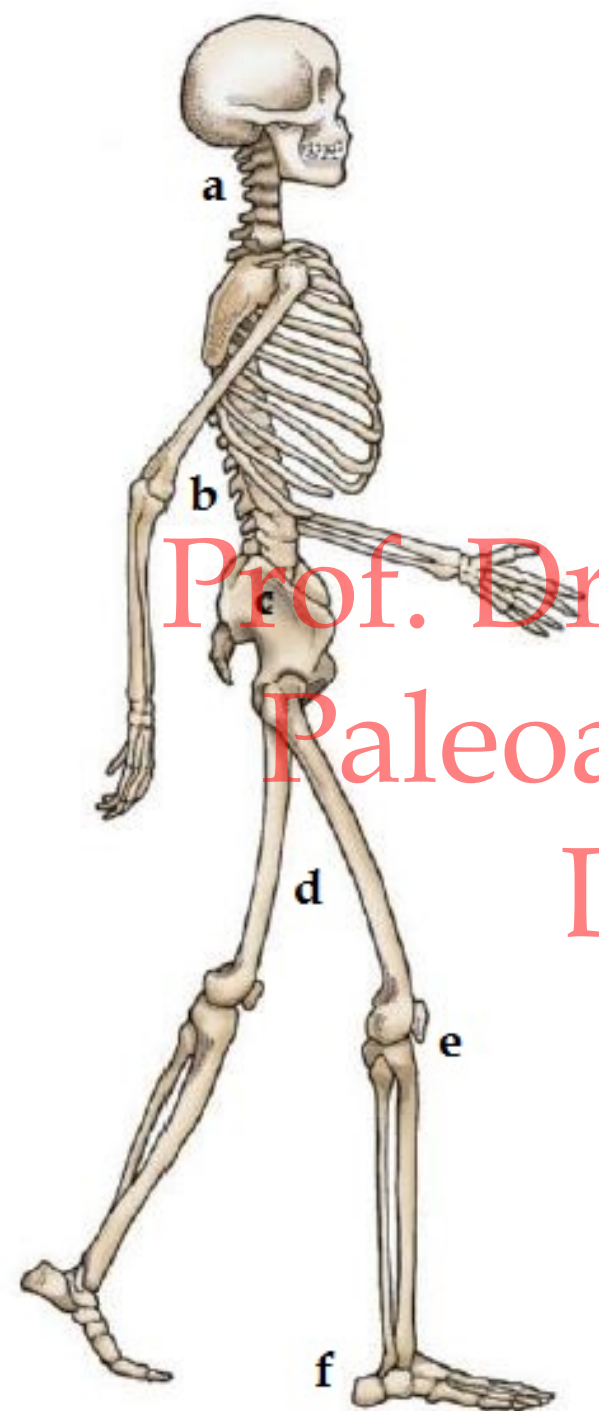
Ape

b

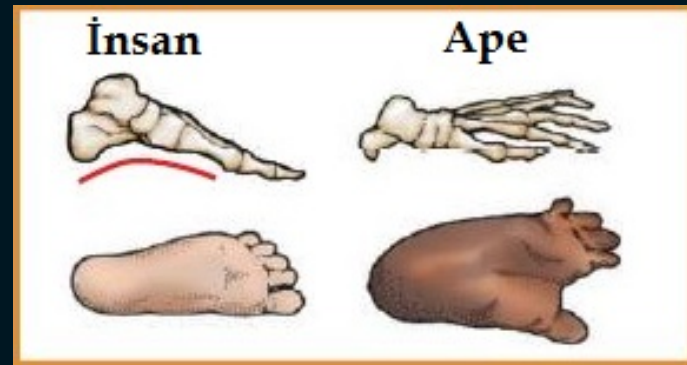
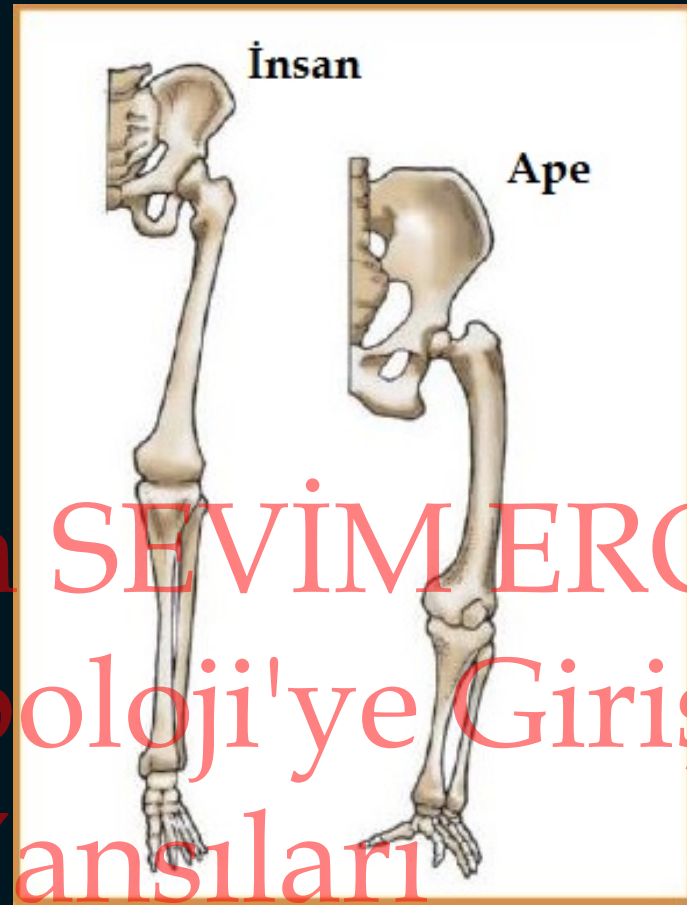
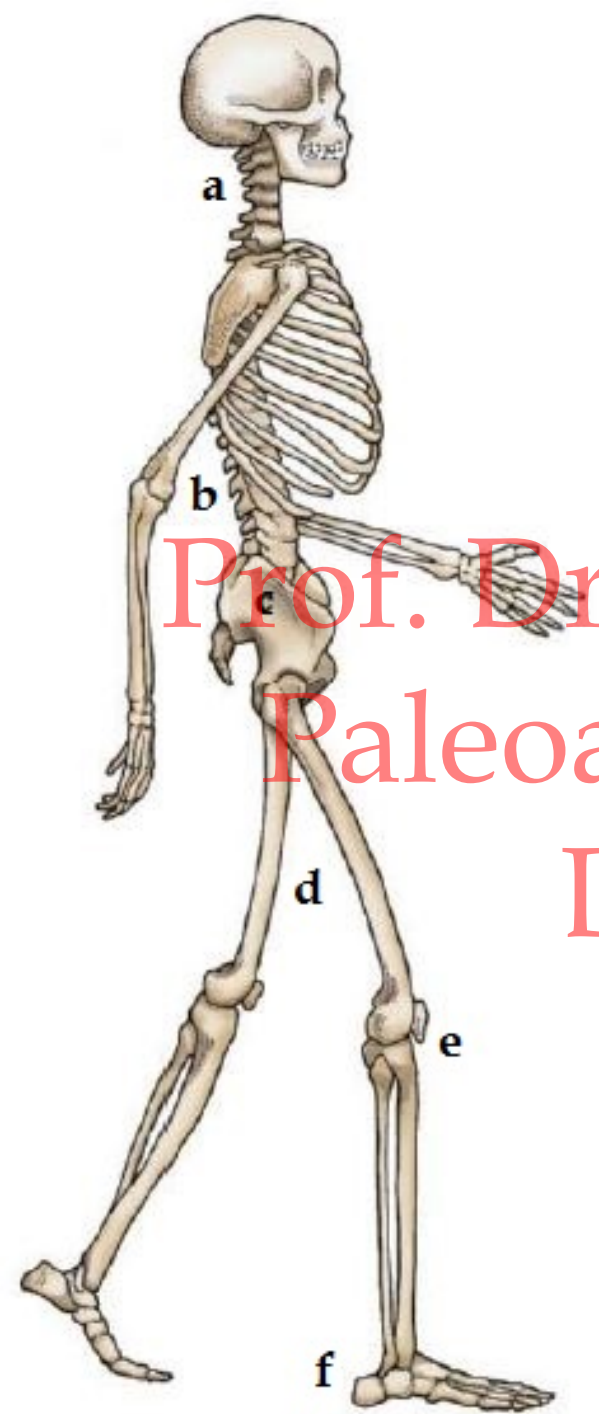
Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL
Paleoantropoloji'ye Giriş
Ders Yansılarını

c

d

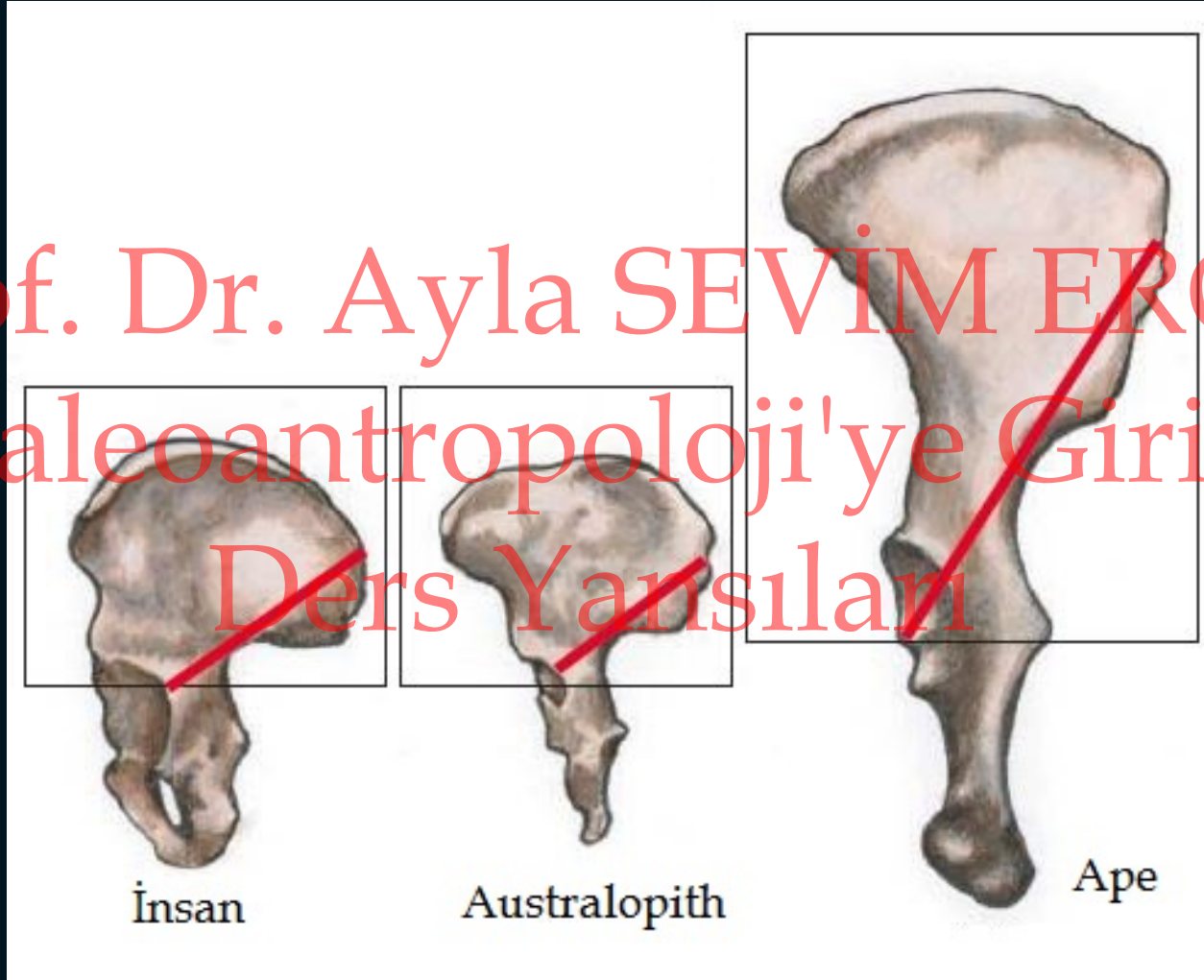
Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL
Paleoantropoloji'ye Giriş
Ders Yansuları

e
Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL
Paleoantropoloji'ye Giriş
Ders Yansuları

f

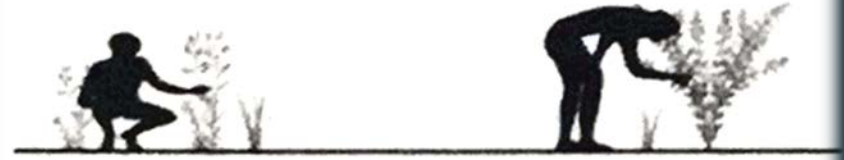
Coxa genişliği ve ağırlığın dağılımları

Taşıma (eşya, alet, silah, bebek vs.)

Tohum ve yemiş toplama

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL

Teoriler

Paleoantropoloji'ye Giriş

Ders Yansılarını

Avlanma

Çalılardan beslenme

Termoregölasyon (soğuma)

Uzun mesafe yürüyüş

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL
Teoriler
Paleoantropoloji'ye Giriş
Ders Yansılarını

Görsel keşif

Erkek desteęi

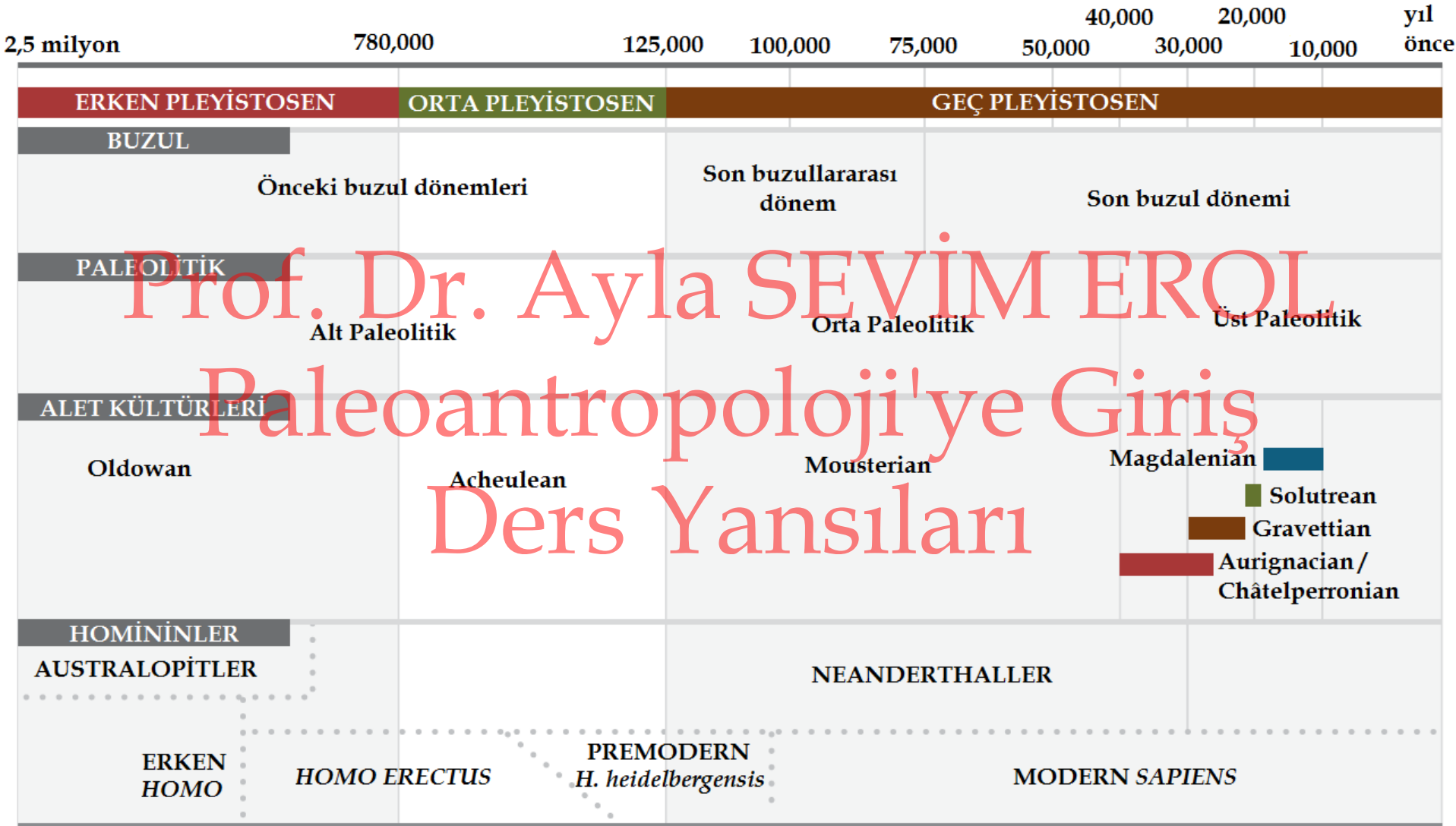
Bipedalizm ve günümüz

Ders Yansılarını

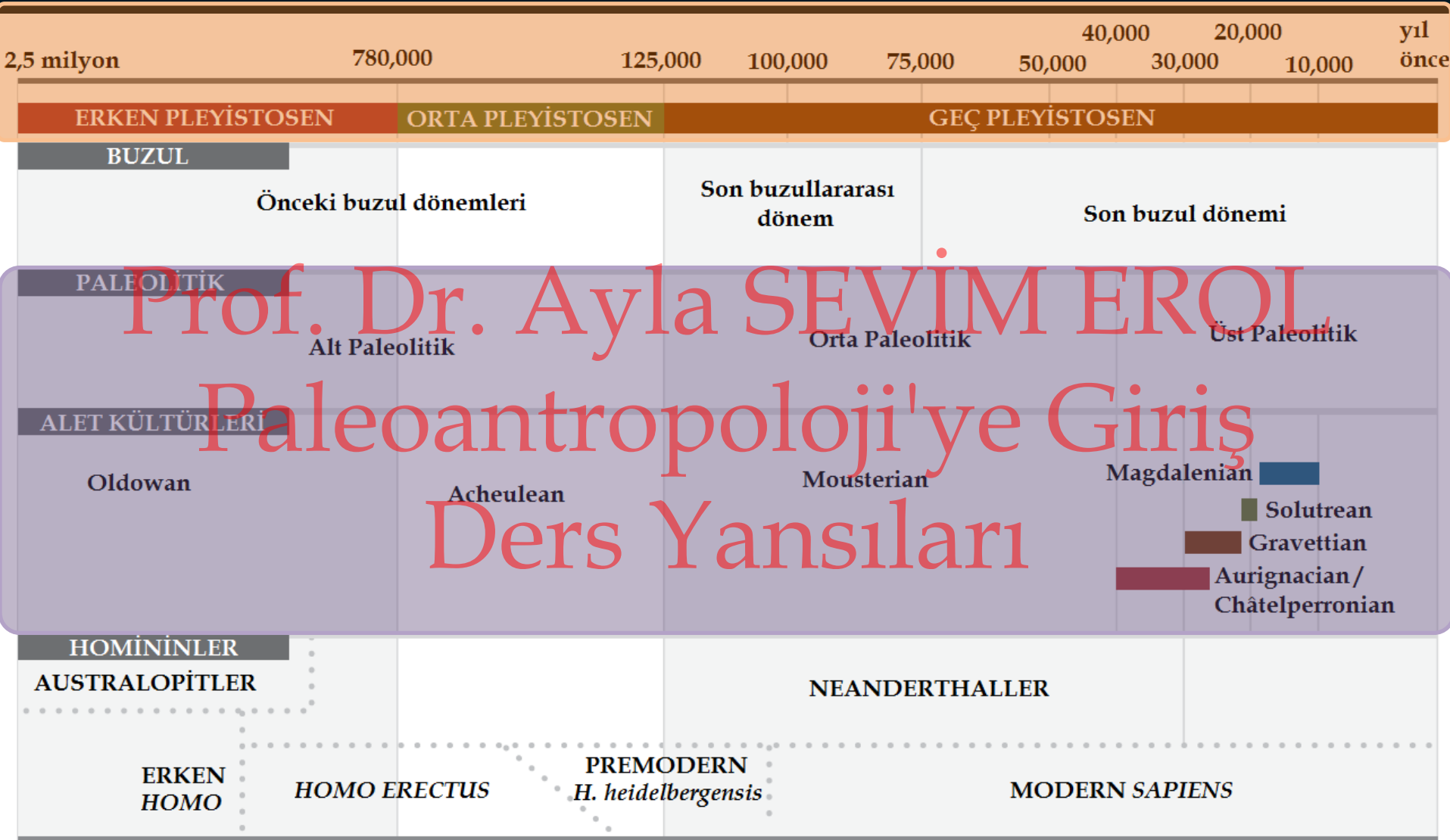
- Skolyoz
- Kifoz
- Bel fıtığı
- Menisküs
- Kronik bel ağrısı
- Düz tabanlık

Paleolitik Kültürlere Kısa Bir Bakış

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL
Paleoantropoloji'ye Giriş
Ders Yansılarını

Paleolitik Kültürlere Kısa Bir Bakış

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL
Paleoantropoloji'ye Giriş
Ders Yansılarını

Paleolitik Kültürlere Kısa Bir Bakış

Lomekwian (~3,3 milyon yıl önce)

Lomekwian (?)

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL
Paleoantropoloji'ye Giriş
Ders Yansuları

- Yaklaşık 3,3 milyon yıl yaşında
- Bilinen en eski Oldowan aletlerden 700,000 yıl daha eski
- Farklı bir yapım tekniği olduğundan yeni bir endüstri sayılıyor
- Bilinen en eski *Homo* buluntusundan 500,000 yıl daha eski

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL

Paleoantropoloji'ye Giriş

Ders Yansuları

Oldowan

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL

Paleoantropoloji'ye Giriş

Ders Yansıları

1,7 milyon

Oldowan

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL
Paleoantropoloji'ye Giriş
Ders Yansıları

• 2,6 – 1,7 milyon yıl arası

• Basit yongalama ve

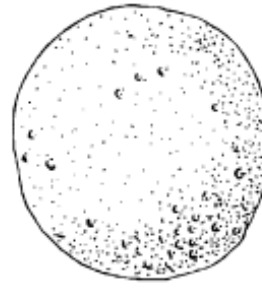
kullanım tekniği

• Görsel açıdan oldukça

temel

• İlk kez *Homo habilis* ile

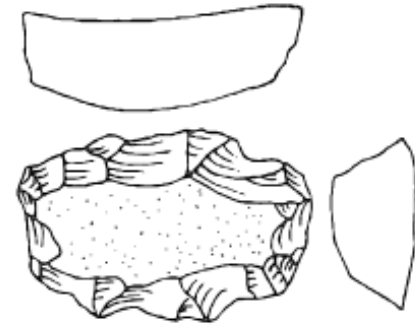
kullanıldığı kabul edilir

Çekiç taşı

Subsferoid

Çekirdek kazıyıcı

İki yüzeyli doğrayıcı

Yonga kazıyıcı

Polihedron

Yonga

Diskoid

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL
Paleoantropolojiye Giriş
Ders Yansılarını

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL
Paleoantropoloji'ye Giriş
Ders Yansuları

Acheulean

Acheulean

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL
Paleoantropoloji'ye Giriş
Ders Yansılarını

- 1,8 – 0,1 milyon yıl arası (100,000 yıl)
- İlk kez *Homo ergaster* / *erectus* ile kullanıldığı düşünülür
- Gözyaşı damlası şeklinde el baltaları ile tanımlanır
- Afroavrupa ve Avrasya'ya uzanan geniş bir kullanım alanı var

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL
Paleoantropoloji'ye Giriş
Ders Yansıkları

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL
Paleoantropoloji'ye Giriş
Ders Yansuları

Mousterian

Mousterian

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL
Paleoantropoloji'ye Giriş
Ders Yansıları

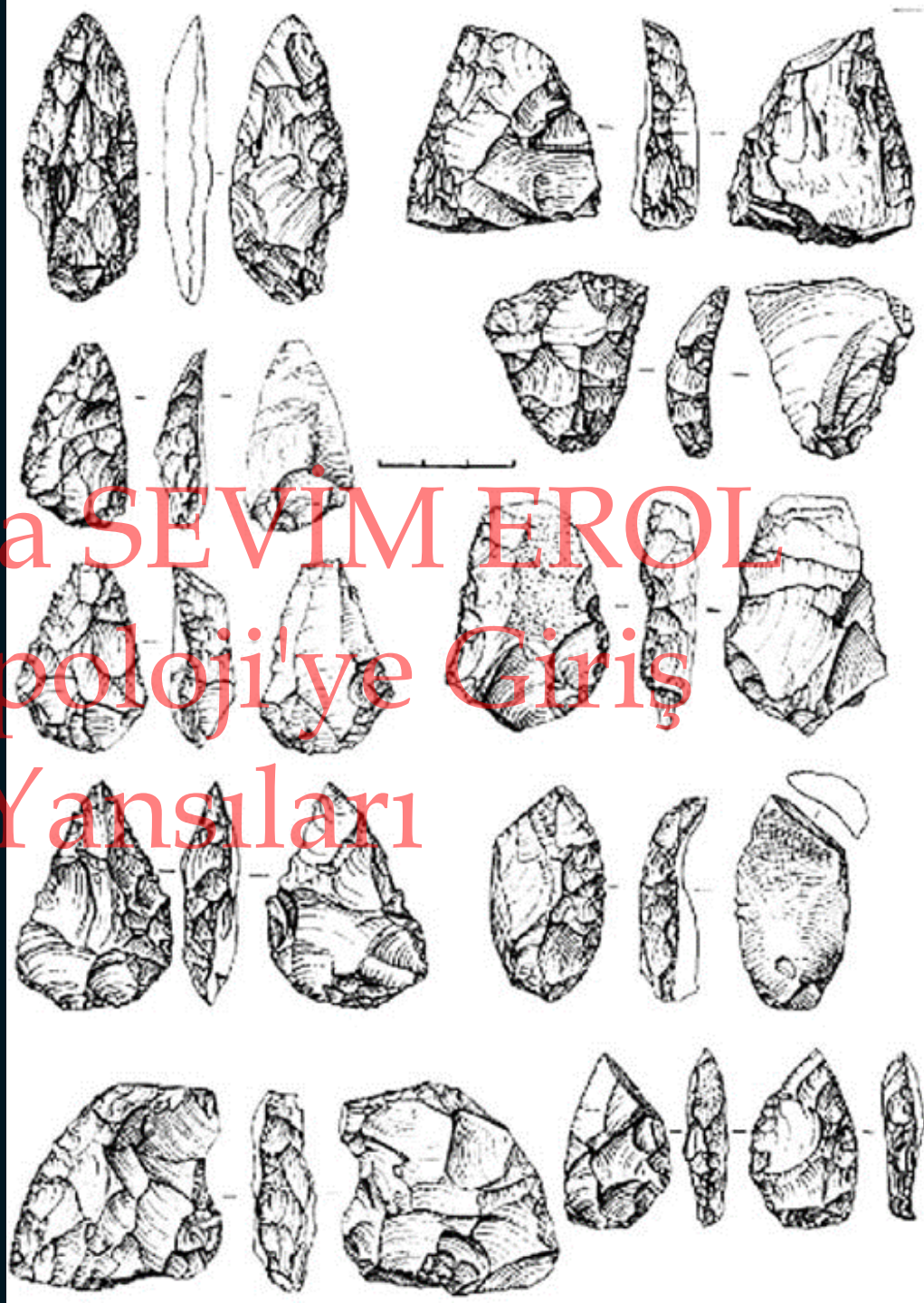
- 600,000 – 40,000 yıl arası

- Neanderthal'ler ile özdeşleştirilir

- Levallois tekniği ile

üretim yaygındır

- Düzeltmelere rastlanır

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL

Paleoantropoloji'ye Giriş

Ders Yansuları

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL
Paleoantropoloji'ye Giriş
Ders Yansılarını

- Levallois tekniği ile önceden hazırlanan çekirdekten hazır yonga

üretimi

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL

Paleoantropoloji'ye Giriş

Ders Yansuları

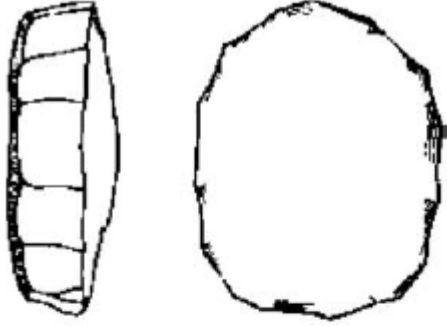

- Levallois tekniği ile önceden hazırlanan çekirdekten hazır uç üretimi

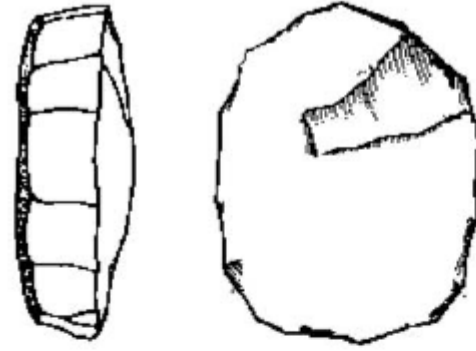
Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL
Paleoantropoloji'ye Giriş
Ders Yansıları

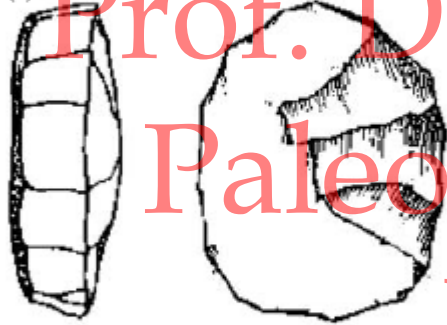
(a)

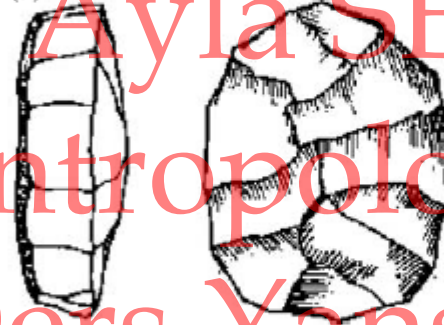
(b)

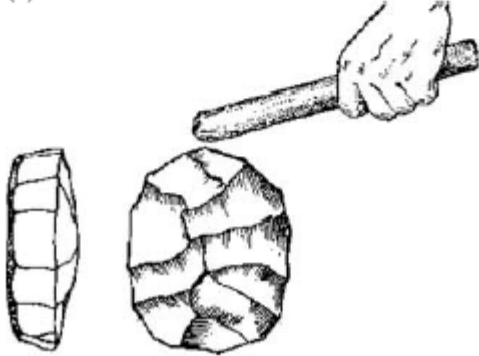
(c)

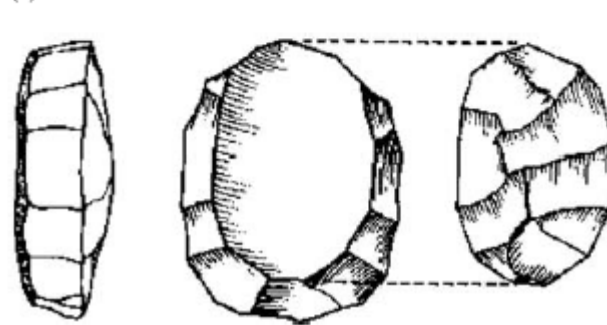
(d)

(e)

(f)

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL

Paleoantropoloji'ye Giriş

Ders Yansılarını

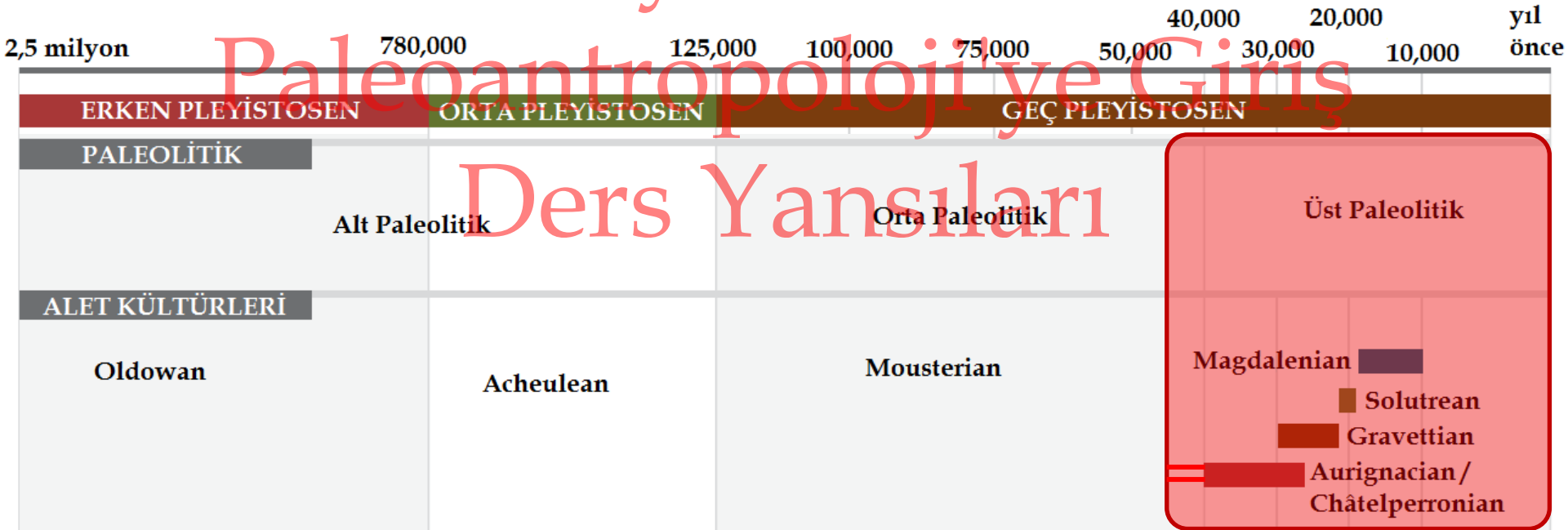

Levallois yonga ve çekirdeği

ÜST PALEOLİTİK

Aurignacian / Châtelperronian,
Gravettian, Solutrean,
Magdalenian

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL

ÜST PALEOLİTİK

Neden bu kadar önemli?

Taş alet haricinde yeni üretilen kültür öğeleri

Taş dışında kemik, fildişi ve boynuz gibi yeni maddeler

Müzik aletleri, figürinler, taşınabilir ve taşınamaz sanat eserleri

Anatomik olarak modern insanın Avrupa'ya ve Amerika'ya ilk adımları

Bugün bildiğimiz «kültürel modernite»nin oluştuğu dönem

Köpek gibi kimi hayvanların evcilleştirilmesi

Châtelperronian

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL
Paleoantropoloji'ye Giriş
Ders Yansuları

- 45,000 – 40,000 yıl arası

- Tek sırtlı bıçaklar

- Dişli kenarlar

- Neanderthal'lerin insanlardan

etkilenip yaptığı fikri mevcut

Aurignacian

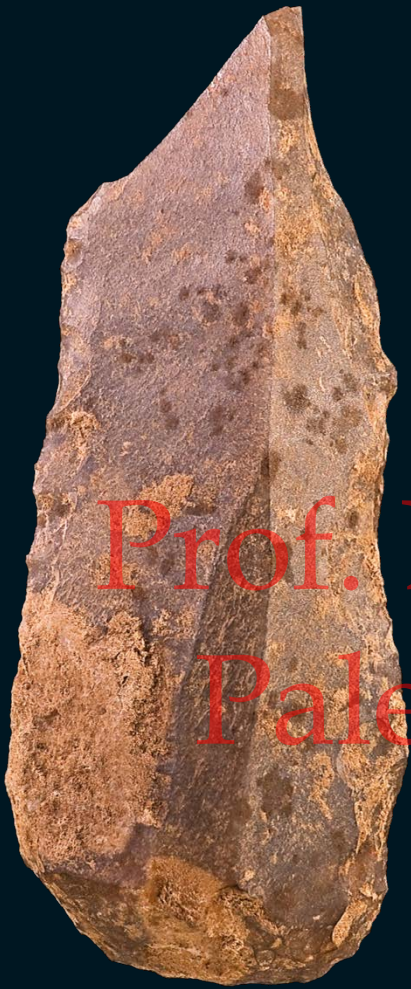
Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL

Paleoantropolojiye Giriş

Ders Yansıları

- 47.000 – 36.000 yıl arası
- Yeni maddeler (kemik, boynuz vs.)
- Dilgi bıçak kullanımı
- Dekoratif ve sanatsal ürünler
- Modern insan kültürü olarak düşünülür

Gravettian

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL

Paleoantropolojiye Giriş

Ders Yansılarını

- 32.000 - 22.000 yıl arası
- Düzeltile uçları olan aletler ile karakterize
- Burin isimli oyucu aletler yaygın
- Figürinler mevcut

Solutrean

- 22,000 – 17,000 yıl arası

- Defne yaprağı şeklinde aletler

- Yapım tekniği baskı ve azaltma

- Sanat eserleri mevcut

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL
Paleoantropoloji'ye Giriş
Ders Yansuları

Magdalenian

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL

Paleoantropoloji'ye Giriş
Ders Yansuları

- 17,000 – 12,000 yıl arası
- Bıçakcıklar, mikrolitler, kemik ve boynuzdan aletler
- İnce işlemeli aletler
- Yerleşimler
- Sanatsal patlama

Magdalenian

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL
Paleoantropoloji'ye Giriş
Ders Yansuları

Magdalenian

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL
Paleoantropoloji'ye Giriş
Ders Yansıları

Mızrak atar (Atlatl)

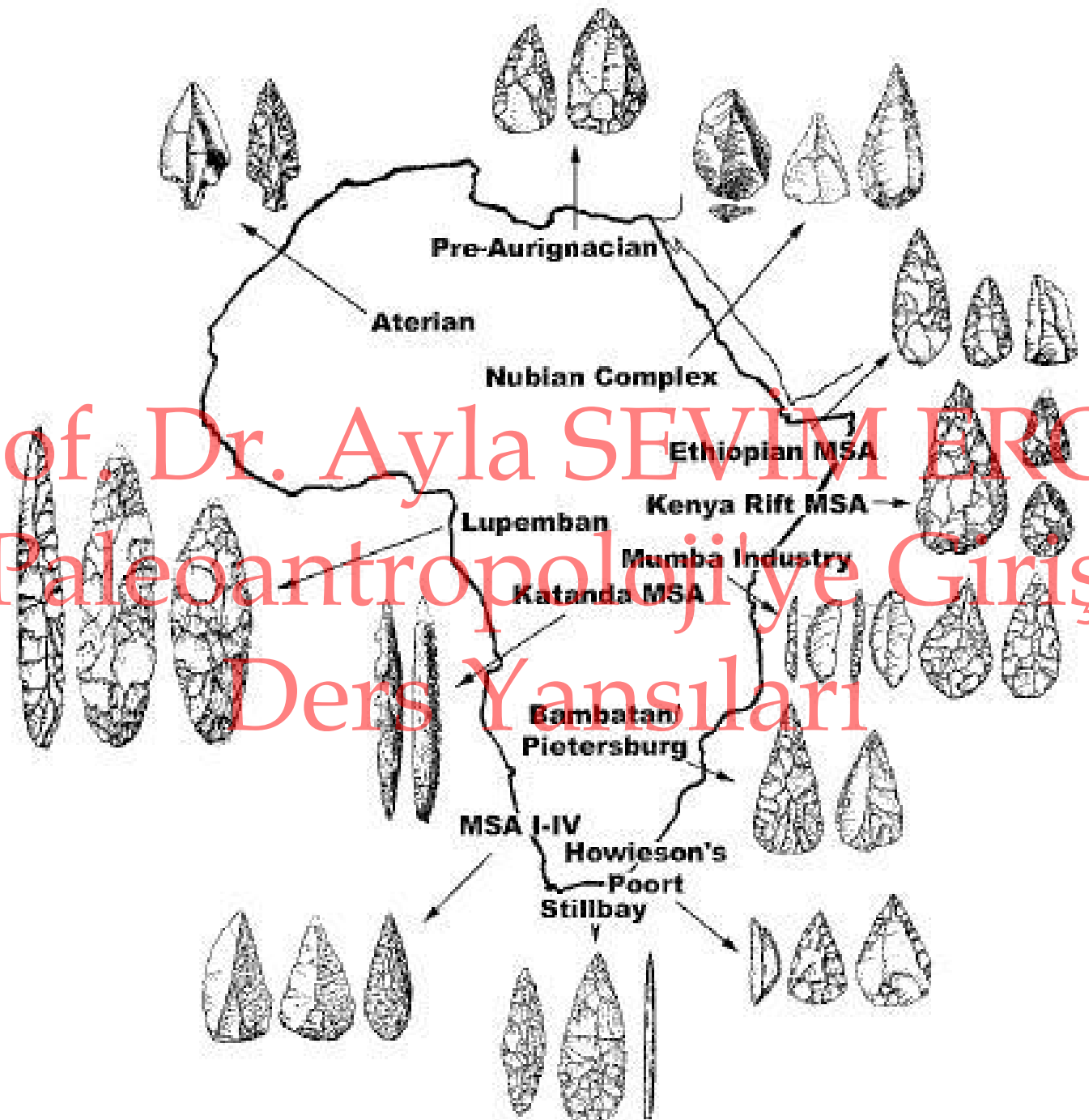
Magdalenian

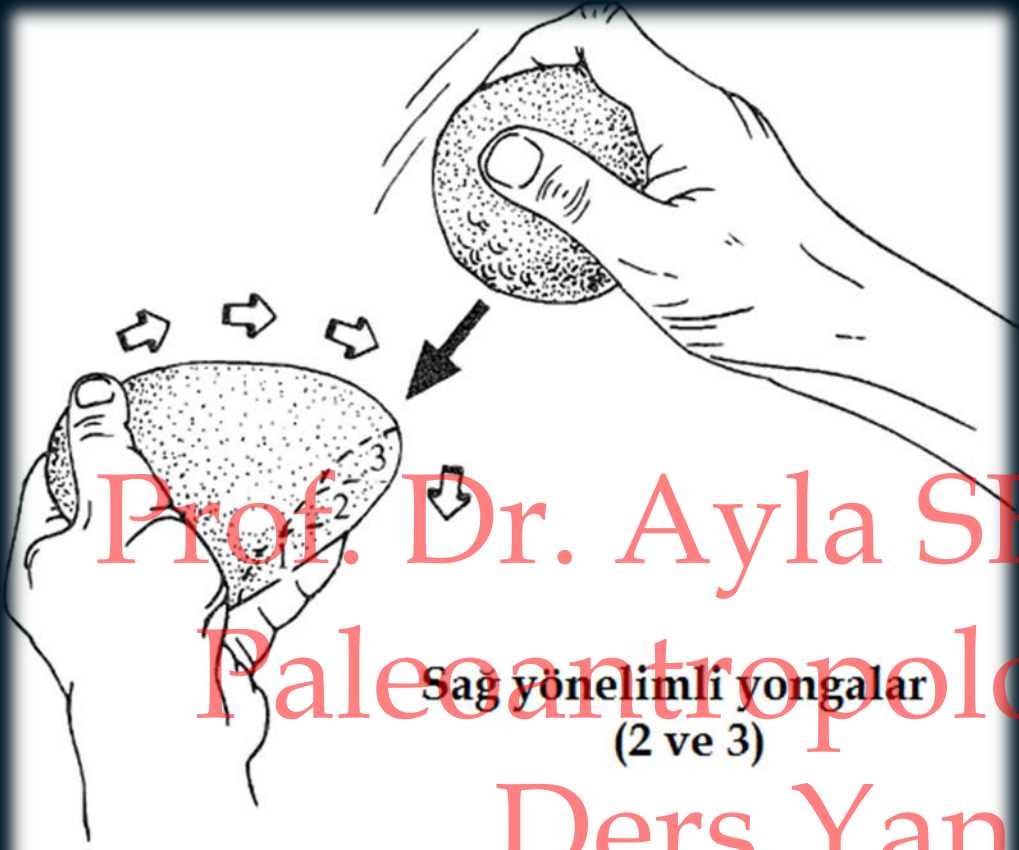
Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL Paleoantropoloji'ye Giriş Ders Yansılarını

Pincevent (Fransa), 12,000 yıllık Magdalenian alanı

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL
Paleoantropolojiye Giriş
Ders Yansıları

Sag yonelimli yongalar
(2 ve 3)

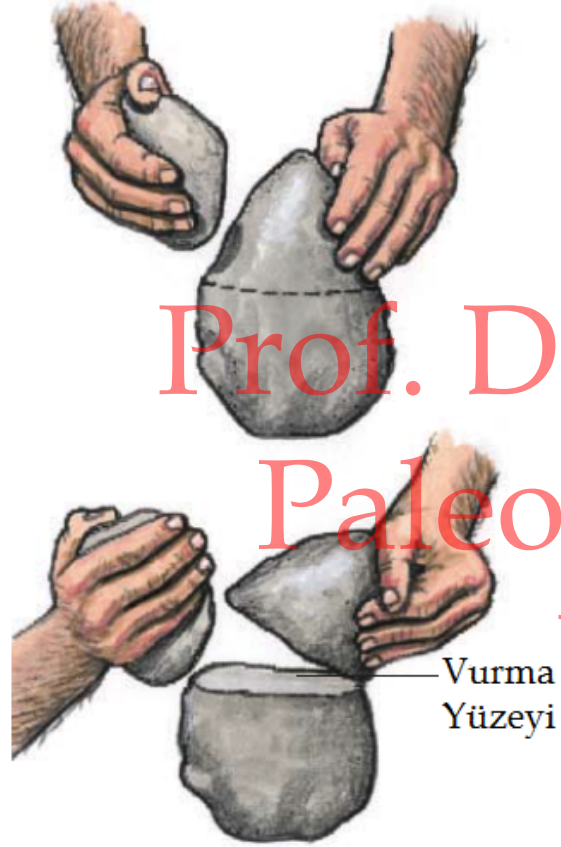

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL

Paleoantropoloji'ye Giriş

Ders Yansuları

(a) Büyük bir çekirdek seçilir ve üst bölümü bir çekiçtaşı yardımı ile alınır

(b) Amaç vurma yüzeyi adı verilen düz bir yüzeyi yaratmaktır

Vurma
Yüzeyi

(c) Ardından çekirdeğe, bir çekiçtaşı ve tıg (kemik veya boynuzdan) yardımı ile bıçak denen uzun dilgiler çıkarmak için vurulur

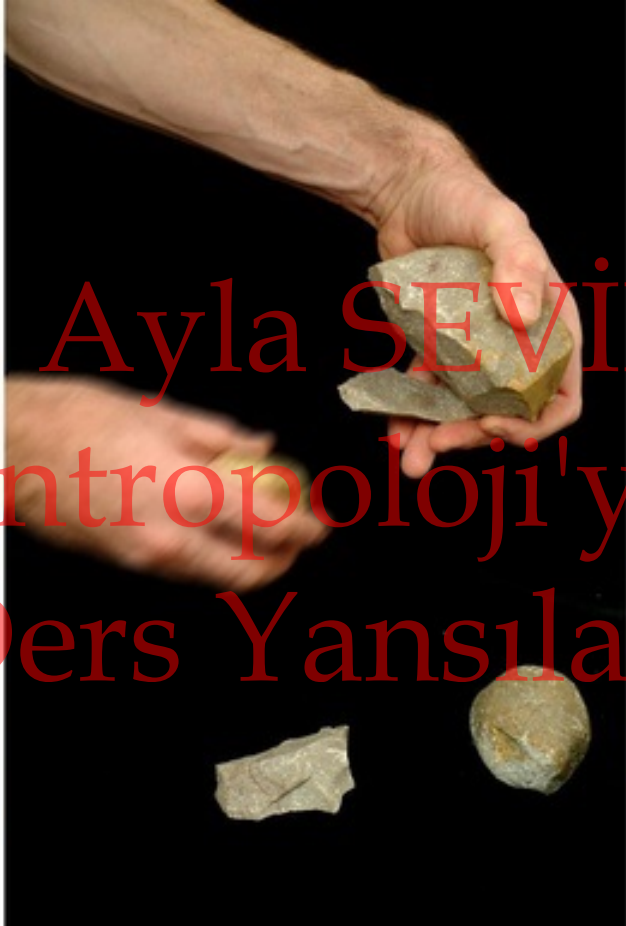
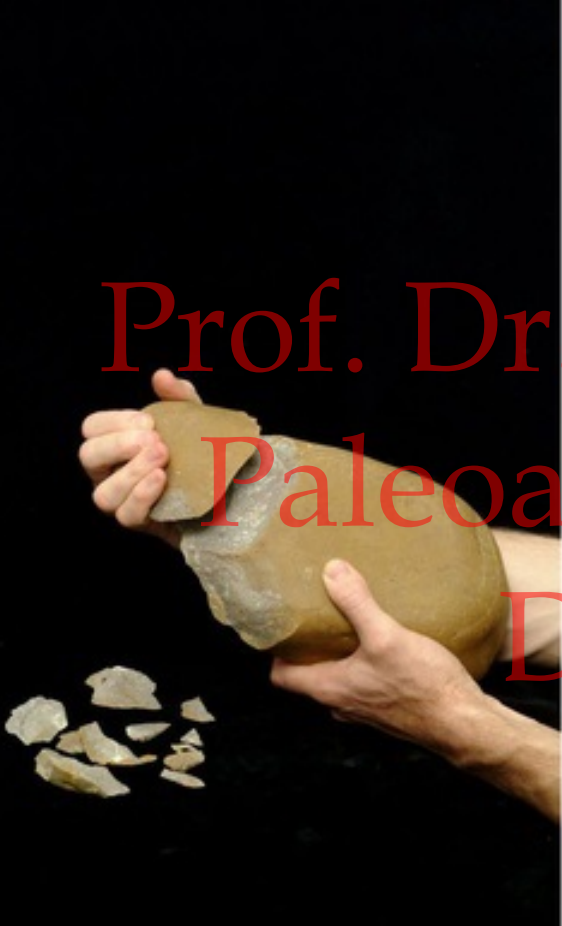
(d) Veya bıçaklar baskı ile yongalama tekniği ile de çıkarılabilir

(e) Sonuç çok düzgün keskin bıçakların üretilmesidir. Bunlar oldukları gibi bıçak olarak kullanılabildikleri gibi burin, kazıyıcı ya da biz gibi farklı aletler için düzeltile de bilirler.

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL Paleoantropoloji'ye Giriş Ders Yansuları

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL
Paleoantropoloji'ye Giriş
Ders Yansıları

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL
Paleoantropoloji'ye Giriş
Ders Yansıkları

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL
Paleoantropoloji'ye Giriş
Ders Yansılar